

Opgave 2 Harari en zijn 21 lessen voor de 21ste eeuw

Yuval Noah Harari is beroemd geworden met zijn boeken over de mens. In *21 lessen voor de 21ste eeuw* bespreekt hij de belangrijkste vragen van onze tijd. In het boek is de centrale gedachte dat wij als mensen goed met elkaar kunnen samenwerken omdat we in 'mythen' of gedeelde verhalen geloven. Dat kunnen persoonlijke verhalen zijn die je in kleine kring uitwisselt of die je bijvoorbeeld in films kunt zien. Harari noemt Disney-films als voorbeeld van gedeelde persoonlijke verhalen. Deze films weerspiegelen door de jaren heen opvattingen over onze identiteit. In de film *Inside Out* uit 2015 kunnen we in het brein van het meisje Riley kijken en haar emoties volgen.

tekst 4

Riley wordt bestuurd door tegenstrijdige biochemische mechanismen, die in de film worden weergegeven door stripfiguurtjes. Deze figuurtjes regelen al Rileys stemmingen, beslissingen en handelingen met knoppen en hendels in het 'Hoofdkwartier'.

naar: Harari, 21 lessen voor de 21ste eeuw

In deze film is volgens Harari de huidige hersenwetenschappelijke visie op de mens duidelijk te herkennen.

- 2p 8 Leg uit in welk opzicht tekst 4 aansluit bij het breinreductionisme. Leg vervolgens uit welke kritiek Kant zou hebben op de opvatting van de breinreductionisten over het zelf.

Volgens Harari wordt persoonlijke identiteit gevormd door het vertellen van verhalen. Hij laat zien welke belangrijke rol sociale media als Instagram en Facebook daarbij spelen.

tekst 5

Het is een fascinerend en angstaanjagend schouwspel, al die mensen die talloze uren achter hun computer zitten om met foto's en verhalen een perfect 'zelf' te construeren en te verfraaien. Vervolgens raken ze gehecht aan hun eigen creatie en gaan ze daarin geloven.

naar: Harari, 21 lessen voor de 21ste eeuw

Harari beschrijft in tekst 5 wat mensen tegenwoordig op sociale media doen om het zelf vorm te geven.

Volgens Marya Schechtman spelen verhalen een essentiële rol in de bepaling van onze identiteit. Lynne Rudder Baker heeft kritiek op deze opvatting van identiteit.

- 3p **9** Leg uit of het vormgeven van een zelf zoals dat in tekst 5 wordt beschreven, aansluit bij de karakterisatievraag van Schechtman. Geef vervolgens weer wat de kritiek is van Baker op de identiteitsopvatting van Schechtman. Beargumenteer tot slot of een geconstrueerde internet-identiteit volgens jou een werkelijk zelf kan zijn. Geef daarbij aan of je het eens of oneens bent met de opvatting van Baker over het zelf.

Volgens Harari heeft iedereen in het dagelijks leven niet een enkele identiteit, maar meerdere identiteiten:

tekst 6

Niemand is alleen maar moslim, of alleen maar Italiaan, of alleen maar kapitalist.

Je kunt een trouwe Italiaan zijn met speciale verplichtingen ten opzichte van de Italiaanse natie en tegelijk nog andere identiteiten hebben. Je kunt ook nog socialist zijn, katholiek, echtgenoot, vader, wetenschapper en vegetariër, en bij al die identiteiten komen weer nieuwe verplichtingen kijken.

naar: Harari, 21 lessen voor de 21ste eeuw

Christine Korsgaard gebruikt het begrip 'praktische identiteit'. Bovendien gaat zij uit van een opvatting van authenticiteit als autonomie.

- 2p **10** Leg met tekst 6 uit wat praktische identiteit bij Korsgaard inhoudt. Leg vervolgens Korsgaards opvatting van authenticiteit als autonomie uit.

Harari wijst erop dat door de technologische revolutie erg veel gegevens over jouw persoonlijke internetleven in handen komen van de internetbedrijven.

Bedrijven als Google, Apple en Disney kunnen op basis van verzamelde data over jou adviezen geven op het moment dat je via het internet een keuze voor een product of een film wilt maken.

Het op grote schaal verzamelen van gegevens van personen heeft voordelen en nadelen.

- 3p 11 Leg met het voorbeeld van het verzamelen van data over jouw gedrag op internet uit dat de mens een dubbelzinnige houding heeft ten aanzien van techniek.

Beargumenteer vervolgens met deze dubbelzinnige houding of jij een voorstander of tegenstander bent van het verzamelen van gegevens over jouw gedrag op internet.

Volgens Harari kunnen algoritmen de mensen in de toekomst beter kennen dan mensen zichzelf kennen.

tekst 7

Elk jaar moeten miljoenen jongeren beslissen wat ze willen studeren. Je wordt onder druk gezet door je ouders, je vrienden en je leraren, die allemaal andere interesses en meningen hebben.

Het is extra moeilijk om verstandig te kiezen doordat je niet goed weet wat je nodig hebt om te slagen in een bepaald beroep en niet per se een realistisch beeld hebt van je eigen tekortkomingen.

In de toekomst zouden we het aan Google kunnen overlaten om dergelijke beslissingen voor ons te nemen. Google zou mij kunnen vertellen dat ik mijn tijd zou verspillen op een rechtenfaculteit, maar dat ik best een prima psycholoog of loodgieter kan worden.

naar: Harari, 21 lessen voor de 21ste eeuw

Het overlaten van levensbeslissingen aan bedrijven zoals Google kan worden gezien als mensverbeteringstechniek. Maar er wordt verschillend gedacht over het toelaten van deze techniek in onze samenleving. Het wel of niet toelaten is dan vaak afhankelijk van de opvatting of technologische ontwikkelingen bepalend (constitutief) zijn voor de menselijke identiteit.

- 2p **12** Beargumenteer of we levensbeslissingen volgens jou zouden moeten overlaten aan bedrijven zoals Google, met:
- een opvatting of de menselijke geest begrensd of juist onbegrensd is, en
 - een opvatting of technologische ontwikkelingen bepalend (constitutief) zijn voor de menselijke identiteit.

Harari waarschuwt voor het verzamelen van data van persoonlijk zoekgedrag op internet door bedrijven. Sommige opiniemakers zijn zelfs van mening dat de overheid het ongelimiteerd verzamelen door bedrijven van deze persoonlijke data zou moeten verbieden.

- 2p **13** Geef een argumentatie **tegen** zo'n verbod van de overheid op basis van de twee vooronderstellingen van het klassiek liberale mensbeeld.